

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-  
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron  
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség  
és kiadóhivatala — 977  
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a  
szerkesztőségnek cím-  
zendők. Kéziratokat nem  
adunk vissza

# UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁLLAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 201. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Chesvan 19 — 1923 október 29 Hétfő

## A király kihallgatáson fogadta a népszövetség delegátusait

Bukarest, okt. 27. Duca külügyminiszter és a népszövetség képviselőinek tegnapi tanácskozásán Drumond ismertette a külügyminiszterrel a népszövetség különböző Romániát érdeklő ügyeit, elsősorban a népliga álláspontját a magyar kölcsönre vonatkozólag, kapcsolatban a magyar pénzügyek ellenőrzésével.

Bratianu miniszterelnök tegnap deszónét adott a vendégek tiszteletére, amelyen résztvettek Duca, Dicescu, Manolescu és Ramniceanu, Romániának népszövetségi megbízottai is. Este az angol követ-ség dinét rendez a vendégek tiszteletére, akik vasárnap Szinajába utaznak, hétfőn reggel pedig Budapesten át Bécsbe mennek, ahol megvizsgálják a népszövetség megbízottjának Zimmermannak működését a szanalási akció terén. Tegnep este a külügyminiszter adott bankettet Drumond és társai tiszteletére, amelyen résztvettek az összes miniszterek és a külügyminisztérium magasrangú tisztviselői is.

A népszövetség delegátusai Drumond Erik titkár vezetésével ma hosszabb audiencián jelent meg a királynál, aki a kihallgatás után dezsónére hívta meg a vendégeket.

A „Lupta” információja szerint Drumond részletesen tájékoztatta az uralkodót a népszövetség működéséről. A király élénken érdeklődött Drumond által előadottak iránt és különösen a Romániát és szomszédos államokat érintő kérdésekben mutatkozott nagyon tájékozottnak.

Drumond felhasználta az alkalmat, hogy a román kormányt a népszövetséget támogató állandóan békés magatartásáért az uralkodónak köszönetet mondjon.

## Poincaré konfliktusa Milleranggal

Páris, október 27. Jól értesült forrásból a „Quotidien” című lap azt írja, hogy Millerand egyik beszéde miatt, melyben a miniszterelnök belpolitikáját kifogásolta, Poincaré benyújtotta a lemondását. A miniszterelnök távozását azonban Millerand köztársasági elnök állítólag igen nagy rábeszéléssel megakadályozta.

## Változatlanul tart a lengyel vasutassztrájk

Varsó, október 27. A lodzi textilsztrájk befejezéshez közeledik. A vasutassztrájk azonban tovább tart, bár a kormány a forgalom számára okvetlenül szükséges vonatjáratokat biztosította. A lengyel vasutasok sztrájkja különösen Lembergben indult ki és Galiciában érezhető leginkább. A többi vonalon a sztrájk csak részleges.

## Leverték a görög felkelést

Athén, október 27. A peleponerosi felkelés kudarcra végződött. A kormány csapatai ugyanis körülférték a felkelők által megszállott területeket, mire a felkelők cserben hagyták vezéreiket és át-pártoltak a kormány hadseregéhez. Ezt megelőzően a kormány repülőgépekkel röpiratokat terjesztett a lakosság között, amelyben ismertette a helyzetet és kérte a népet, ne támogassa a lázadókat. Dairas, Cufos, Searlatos és Metaxis tábornokot letartóztatták.

A hadügyminiszter hivatalos kommunikéje közli, hogy a janinai csapatok szétszörték a felkelőket és a felbujtó tiszteket letartóztatták.

Macedóniában a helyzet teljesen tisztázott. Cavala felszabadult.

Ujabb jelentések már pontos adatokkal számolnak be. Megírják, hogy kormánycsapatok elfoglalták Korinthust. A repülők felderítő jelentései szerint a lázadóknak már nincsenek komoly hadsereik, ezért a kormány beszüntette a további önkéntes toborzást is. A legujabb táviratok szerint a nyugalom teljesen helyreállott és Athénban ünneppélyesen fogadták a szalonikii hadosztályt, amelyet a felkelők szíjjelverésére küldtek ki.

## Megalakult a rajnavidéki szeptarátista kormány

Keletporoszország is el akar szakadni. Letartóztatták a rajnai német hadsereg főparancsnokát. Kiújult a bajor konfliktus

(Berlin, okt. 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Stresemann kancellár, aki már visszaérkezett Westfáliából, kijelentette ugyan, hogy szerinte a bajor konfliktus nem elsmithatatlan, de ezzel szemben Kahr bajor diktator kijelentette, hogy

a birodalom jelenlegi kormányával nem tárgyal

és így a megegyezésben újabb nehézség támadt. A berlini Wolff-ügynökség közlése szerint Kahrnak ez a nyilatkozata alapján véve lényegtelen, mert Bajorország képviselője a bajor államkormány és nem Kahr kezében van, akit csak bizonyos funkciók ellátásával biztak meg, melyek a kivételes állapotnak Bajorországra való kiterjesztéséből származnak. Ha a bajor főállambiztos tehát szembehelyezkedik viselkedésével a birodalmi kormánynak és az országnak egyhangú óhajlásával, valamint a bajor kormánynak a bajor követ útján kinyilvánított ama kívánságával, hogy a birodalom egységét okvetlenül biztosítani kell, akkor csakhamar meg fog bukni.

Mégis ez a nyilatkozat bátorította fel Lossow tábornokot arra, hogy felhívást intézzen a Reichswer-helyőrséghez, amelyben szolidaritásra hívja fel őket és azt kívánja, engedelmesséjének a bajor diktator parancsainak, mert

a németiséget meg kell védeni a berlini marxizmus ellen.

A boroszlói, stettini és köningsbergi helyőrségek nyiltan elutasították Lossow felhívását, de nyilvánvaló, hogy az összes porosz városokból ugyanilyen választ fog kapni. A berlini munkásság pedig általános sztrájkot akar proklamálni válaszul Lossow proklamációjára.

München, október 27. Az itteni „Völkischer Beobachter” szerint a kormány megkezdte a keleti zsidók kiutasítását Bajorországból.

Nagyrészek már is megkapta a kiutasító végzést. A lap követeli, hogy a kiutasítottak vagyónát egészben le kell foglalni az állam javára. A kiutasítottaknál állítólag nagymennyiségű devizát, aranyat és ezüstöt találtak.

A birodalmi kormány helyzete ismét súlyosbodott tehát. A félig elintézettnek hitt

## Botrányok és hamisítások közepette választották meg a parlament új tisztkarát

Erdélyi liberálisok a regátiak ellen. Izgalmas kortesküzdelem a választások során. Kilencvenhárom szenátor százharminchétt szavazócéduját dobott az urnába. Ujra elnapolták az üléseket

(Bukarest, okt. 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara tegnapi ülése általános politikai feszültség jegyében zajlott le. A liberális párt tagjai között szokatlan izgalom uralkodott és a mindig sima, diplomata arcú miniszterek arcán is galvanikus rángásokat figyelhetett meg az ülés élesszemű szemlélője.

A formások elintézése után Duca miniszter írásbeli indítványt nyújtott át a kamara elnökének, amely a házszabályok értelmében az elnökök számát négyről hatra kívánja emelni. A kamara elhatározta, hogy a javaslat felett holnap dönt. Ezután az alelnökök megválasztására tértek át.

Az alelnökválasztás során egyetlenegy jelölt sem kapott abszolút többséget és így a házszabályok értelmében azonnal új választást rendeltek el. A második választás során Simionescu-Barlad 57, Jonescu Chuintus 57. N. Balanescu 70, Germana-Pantea 45 szavazatot kapott. A Ház mind a négy jelöltet alelnökké proklamálta.

bajor konfliktus mellett nagy gondot ad Berlinnek a szeptarátista mozgalom, mely új erőre kapott, sőt a birodalom más részeire is áttért. Budapesti jelentés szerint

Keletporoszországban is kitört a szeptarátista mozgalom.

Még komolyabb hírek érkeznek a Rajnavidék két nagy városából. Mérnökökből, ügyvédek-ből és vasúti tisztviselőkből állítólag ideiglenes kormány alakult Trierben, melynek polgármestere emiatt lemondott. A többi hivatalnokok azonban megmaradtak állásukban. Francia jelentés szerint pedig Mathes szeptarátistavezér Koblenzben

megalakította a független Rajnaállam ideiglenes kormányát.

Az ostromállapot védelme alatt a szeptarátisták tegnap este megszállták a középületeket. Ma délelőtt véres utcai zavargások voltak a városban. Más hírek szerint a rajnai kormány, melynek külügyminisztere Smetzen lett, Mainzban alakult meg. Tirard, a szövetségi közbi-rajnabizottság elnöke

elismerte a szeptarátista kormányt.

Mathes kijelentette, hogy az erőszaktól sem riad vissza, ha Berlin szembehelyezi magát az ő kormányával, melyet minden körülmények között meg fog tartani.

Neussban meghiúsult a szeptarátisták vállalkozása. A városban tartózkodó Leitner, a rajnai hadsereg főparancsnokát a német hatóságok letartóztatták. Letartóztatásakor számos olyan adatot találtak nála, melyek a hazaárulást rábizonyítják. Leitner kísérei a belga főhadiszállásra menekültek. A berlini kormány azonban más eszközökkel is igyekszik megfékezni a szeptarátista mozgalmat.

Stresemann tiltakozó jegyzéket intézett a szövetségesekhez

a pfalzi események miatt, mert a megszálló hatóságok megsértették a kötelező semlegességet. A szeptarátisták ellen még a renitenskedő bajor kormány is rendeletet bocsátott ki, amelyben megtiltja tisztviselőinek, hogy a pfalzi alkotmányellenes kormány intézkedéseit végrehajtsák. A kormány minden gazdasági és pénzügyi segítséget megtagad a pfalzi lázadóktól.

A második választás során az erdélyi liberálisok jelöltje kibukott, ami

leirhatatlan izgalmat keltett az erdélyi liberálisok körében.

Heves és ingerült szövíta közepette jelent be az elnök, hogy a kamara áttér a titkárok megválasztására. Közvetlenül a választások előtt elkeseredett kortesküzdelem indult meg. Gh. Orleanu személyesen kapacitálta az összes képviselőket, hogy ne szavazzanak Manolescu-Strungára, Manolescu-Strunga viszont minden befolyását latba vetette, hogy Gh. Orleanu megválasztását megakadályozza.

Az általános zürzavart fokozta az erdélyi liberálisok hangos perpatvara, akik sürü szemrehányásokat tettek regáti párttestvéreiknek, mert kibuktatták jelöltjüket az alelnöki székben.

A liberális párt belső háborúságát az ellenzéki képviselők leirhatatlan gyonyörüsséggel szemlélték végig. A zürzavar kellős közepette kialudtak a terem összes villanylámpái.

Az éjszakai sötéttségben a liberális képviselők tovább folytatták marakodásukat. Időközben petróleumlámpákat hoztak és a gyér világításnál megkezdik a szavazást. Gh. Orleanu és Manolescu-Strunga egymással korteskedését teljes siker koronázza. A választások során ugyanis

**az egymással marakodó két titkárjelölt közül egyiket sem választották meg.**

Titkárokká választották P. B. Garboviceanut, D. Lucát, M. Frigatort, M. Marinescut és A. Morariut.

Még épületesebb események színhelye volt a szenátus tegnapi ülése. Az ülés előtt a többség ülést tartott, amelynek során Bratianu bejelentette, hogy a párt az elmúlt ülészakal elnökeit jelöli újból az elnöki tisztségre.

Az ülés megnyitása után azonnal kezdetét vette a választás. A szavazás azonban meglepően szokatlan eredménnyel végződött. Ferehide elnök ugyanis a szavazások összeszámolásánál megütközéssel állapította meg, hogy

**a teremben mindössze kilencvenhárom szenátor tartózkodott, ezzel szemben százharminckét szavazatot adtak le.**

Az elnök kijelentette, hogy a választások ilyen meghamisítását nem tűri, a választásokat megsemmisíti és új választásokat rendel el.

A parlament két háza ma folytatta a Ház tisztikarának megválasztását. A kamara elfogadta azt a javaslatot, hogy az elnökök számát hatra emeljék fel, majd megválasztotta az új kvestorokat és sorshuzás útján összeállította a szekciókat. Az ülés hat óraker már véget ért.

A szenátus ülésen Procepiu szavazta a tegnapi alelnökválasztást és megbélyegzi a többség eljárását, amely

**még akkor is hamisít a választáson, amikor nincs is rá szüksége.**

Azután megválasztották az új alelnököket Toni Ilescut, Grigore Vasiliut, Popovici lelkész és Lascut, aki a megválasztottak köszönetét fejezi ki a szenátusnak. Jegyzőkké Cosolt, Popescu Breastat, Moldovan Joant, Pacurariut Sima Niculescut, Popescu Sulnat és Tomovot választották meg, kvestorok pedig Lahu, Beletie, Dunca, Gussi, Pureareanu és Borsa lettek. A szenátus legközelebbi ülését szerdán tartja. A parlament üléseit pedig keddig napolták el.

.....  
**Hivatásos tojásexportőrök a tojás-csempészek ellen.** A hivatalos tojásexportőrök annak megállapítását kérik, hogy az Új Kelet tegnapi számában „Huszmillió pénzbírsággal sújtották a szatmári tojás-csempészeket“ című cikkben szereplő Reich Sándor szatmári terménykereskedő nem hivatásos tojásexportőr.

## Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmid.

— A maga helyében kisanyám, — mondotta Bamberger Izsák ur, — úgy tettem volna a Márhával, mint egyszer a fekete Efraimmal tettem. Talán emlékeznek rá, hogy itt is járt és gyűjtött magának, akkor amikor a háza leégett. Hozzám is eljött és egy tallért akartam neki adni. — „Bocsásson meg, Bamberger ur, de a sógora két tallért adott“. — Szépen zsebre-vágtam a tallért és azt feleltem: Bocsásson meg Efraim ur, de akkor sógorom már én értem is adott.

— Isten örizzen tőle, hogy a Márhával ilyesmit engedjek meg magamnak, — kiáltott nevetve az asszony. De tudja-e Jettikém, örülhet neki, hogy Márho nem látta meg magán azt a szép ruhát, amit máma hord. Egész éjjel átkozná magát miatta, tette hozzá és titkos irigységgel bandzsított végig Jetti asszony ruháján.

— Hiszen nem is új, — felelte Jetti asszony, — régi ruha ez már, csak átalakítottam és földiszítottam. Az ember úgy segít magán, ahogy éppen tud.

— Az már más, — mondotta a másik kibékülve.

— Hogy éppen a Márháról van szó, — vette át a beszéd fonalát egy másik asszony, — hallották-e hogy viselkedett a multkor Saul Esseréknél? Egyik pénteki napon volt közvetlen az után, hogy Esserék csödbe jutottak és azért jött, hogy a szombati alamizsnát átvegye. Éppen be akart kopogni, amikor a lyánya, aki vele volt, azt mondja neki: „Anyám, nem volna jobb, ha

## Befejezték a román-magyar vasuti tárgyalásokat

**Nem szakadt meg a nagyváradi konferencia. Új megállapodások az utlevél-vizsgálatra és áruelvámolásra. Megnyitják a szatmármegyei határt is**

(Kolozsvár, október 29. Az Új Kelet tudósítójától.) Amikor a román hatóságok átadták Kötégyn vasuti állomását Magyarországnak, a két államvasut megbízottai abban állapodtak meg, hogy az előállott új helyzetből szükségessé vált intézkedéseket egy későbbi értekezleten fogják letárgyalni. A konferenciáról, mely tegnap este ért véget, Hosszu Juon kolozsvári üzletvezető a következő felvilágosítást adta az Új Kelet munkatársának:

### Hosszu üzletvezető nyilatkozata

— A nagyváradi konferencia eredményeit magam sem ismerem még, mert az érdemlges tárgyalásokon nem vettem részt. En csak megnyitottam a tanácskozásokat 23-án, amikor Bukarestbe kellett utaznom az üzletvezetőségek rendes havi összejövetelére. Általánosságban csak azt tudom, hogy a konferencia meghozta a régen kívánt eredményeket. Éppen ezért kérem, **cáfolja meg azokat a híreszteléseket, amelyek szerint a CFR. és a MÁV. között a tárgyalások megszakadtak volna.** A hír, amely kinosan érintette a tárgyaló feleket, valószínűleg annak a körülménynek a téves magyarázatából keletkezett, hogy az óvári határvasut megnyitásával kapcsolatban mind a két bizottság a helyszínre utazott és addig a tárgyalásokat, melyek színhelye a nagyváradi vasuti étterem volt, felfüggesztették.

### A két bizottság tagjai

A nagyváradi konferencia eredményeiről dr. Nádor Gyula főfelügyelő, a kolozsvári üzletvezetőség kereskedelmi osztályának vezetője, aki a tanácskozásokon vezetőszerepet vitt, a következőket mondotta munkatársunknak:

— Hosszu kerületi igazgató ur Bukarestbe utazása után Dragos igazgató ur vette át a tárgyalások vezetését. A konferencián résztvettek még a CFR. képviselőiben Brendusa számosztályfőnök, Domincovici vontatási osztályfőnök, Molnár és Sütő felügyelők, énmagam, valamint dr. Bidló és dr. Kasper titkárok. Ott volt azonkívül dr. Bianu Jenő, az erdélyi sziguranéak vezérfelügyelője, Dacia vámügyi inspektor és dr. Bolchis nagyváradi posta-igazgató. A magyar államvasutak bizottságát Pohl Rezső főfelügyelő vezette s mellette működtek Holuby főfelügyelő, dr. Török, dr. Czillinger, dr. Händler, dr. Kende, azonkívül a belügyminisztérium részéről Wölffer rendőrfőtanácsos, dr. Jäger pénzügyi tanácsos a pénzügy-

minisztérium és dr. Müsammer postafőtanácsos a közlekedésügyminisztérium képviselőitében.

### A vámvizsgálat rendezése

— Nagy konsternációt keltett a konferencia körében az egyik kolozsvári reggeli lap téves információja, mely szerint a román-magyar vasuti tárgyalások megszakadtak volna. Nem tudom, honnan kapták ezt az alaptalan hírt, de nagyon kellemetlenül érintette úgy a román, mint a magyar bizottság tagjait. A tárgyalások, melyek a legteljesebb eredménnyel fejeződtek be, két irányban haladtak. Eszedig a tanácskozások egyik egyik része a Kötégyn átadásával kapcsolatos változások rendezésére terjedt ki, másrészt pedig a szatmármegyei határvonalak megnyitására vonatkoztak. Az első feladatot illetően megállapodás jött létre, hogy a kötégyni állomás átadásával járó költségeket milyen arányban viselje a két állam. Sokkal fontosabbak azonban a közönség számára azok a megállapodások, melyek a kérdésben részletes utasítás készült, mely szerint **a Romániából magyar területre igyekvő utasok vám- és utlevélvizsgálata ezentul Nagyszalonán lesz, míg a Magyarországról Romániába jövő utasoké Kötégynben. Ugyanezen a helyeken fog történni az áruk elvámolása is.** A kötégyni állomás átadása s a nagyváradi egyezmény nem jelent semmi új terhet a közönségre, sem a személyidjokban, sem pedig fuvardíjtételeknél.

### Új vonal Magyarországgal

— A tárgyalások másik része, mint említettem, a szatmármegyei Nagykároly—Börvely—Mátészalka közti vonal megnyitására vonatkozott. A magyar delegáció azt kívánta, hogy az Óvári—Mátészalka közti vasutat is adjuk át a tranzitforgalomnak. Ezért a tárgyalásokat egy napra felfüggesztettük. A helyszíni szemlén közös megállapítást nyert, hogy **jelenleg egyik vonal sem alkalmas átmeneti forgalomra,** mert mindkét vámpont vasuti állomása kicsiny s azok kibővítésére úgy a CFR., mint az AV Hungaria se nem jogosult, se nem kötelezhető. A két vámponton áthaladó vonalrész ugyanis magánvasutak tulajdona és pedig a csenger—óvári rész a Szatmár—Mátészalka helyi érdekű vasuté, míg a Börvely és Agerdő közötti pályatest a Nagykároly—Mátészalka helyi érdekű vasuté. Előbb tehát azokkal kellene megegyezni a határállomások megfelelő kibővítésében. Kísérlet történt azonban, hogy valamelyik ponton már a kibővítés előtt

ajándékoznék neki ezeroszer az alamizsnát, — hiszen csödbe jutott.“ „Eh, mit! — felelt Márho dühösen — ki ajándékoz nekem valamit.“

— No ez rá vall! kiáltott az előbbiek egyike.

— Egyáltalán nem értem, hogyan tudnak egy kille-ben<sup>1)</sup> a szegények<sup>2)</sup> többet követelni, mint amennyit éppen kapnak — szólt közbe Gidel, egy alacsony termetű, gömbölyű matróna. Nem osztanak szét közöttük minden pénteken kenyert és húst? És mind ennek fölébe még pénzt is kapnak! Nem kapnak-e peszachra macszt és purimkor<sup>3)</sup> nem küldenek-e nekik is slachmónesz<sup>4)</sup>? Vagy talán mulik el egy jomtev<sup>5)</sup> annélkül, hogy az örömből ők is kivénnek a részüket? Tesznek a keresztények ennyit az ő szegényeikért?

Az öreg reb Jókef kicsiny termetű, ősz haja, csöndes, békés természetű ember ezekre a szavakra fölemelkedett helyéről. Ez az ember szerény évjáradékából élt, a zsidók között tudós hírében állott, miért is többnyire rabbinak titulálták. Azt mondta:

— A jóisten az adakozó lelkét tekinti és nem az alamizsna nagyságát. Ha testvéred kenyeret kér tőled, ne adj neki követ. De a szivtelen gondolat a kenyeret is kövé változtatja. Ti alamizsnát adtok a szegény Márhoanak és meg-

<sup>1)</sup> „Kille“, helyesen köhilla v. kahal: zsidóközség  
<sup>2)</sup> Purim a zsidók egyik nemzeti örömnempe. (Lásd a bibliában Eszter könyvét.)

<sup>3)</sup> „Slachmónesz“: elcsavarása a „Sólóach-mánót“ szavaknak. Ősi szokás, hogy purim örömnempe a zsidók ajándékokat küldenek egymásnak. Ez a „Slachmónesz“ vagyis Sólóach-mánót, magyarul „ajándékok küldése.“

<sup>4)</sup> „Jom-tov“: ünnepnap.

kívánjátok, hogy hálálkodjon érte. De emlékeztek-e arra az időre, amikor még ő is gazdag volt? Bizony akkor nagyon barátságos boruch-habó-val<sup>1)</sup> fogadtátok, ha benyitott hozzátok és a diszhelyre ültetették. Ő még visszaemlékszik ezekre az időkre, ha ugyanazon ajtó előtt most alamizsnát kap. Nem az ajándékot látja. De fülét és szívet tépdesi az a boruch-habó, melyet nem hall többé föltek. Adjatok hálát istennek, aki a megpróbáltatásokat küldi ránk.

— Mondja csak Volf Mendel. — kezdte újra a fáradhatatlan Bamberger Izsák — hogyan áll a pörével? Ez a Jensen kereskedő ugyan csak kemény munkát ad magának, míg a pénzt vissza tudja kapni tőle.

Minden nyavalyám az ő fejére szálljon! — kiáltott Volf Mendel, — ha egy zsidó tette volna ezt egy gójjal, — no lenne most mit hallanunk! Másfél esztendeje már, hogy a törvényes biztosítékok szerint meg kellett volna kapnom a pénzt. Ilyen soká tudta huzni, azzal a kifogással, hogy az áru nem ér meg annyit. Hát talán kényszerítettem rá, hogy megvegye tőlem a portékát? És a törvényszéken, minden beadványában, csak úgy hív engem, hogy a „zsidó Mendel“. No de várj csak! Az ítéletet már nemsokára meg kell hozni. És ha mindjárt az utolsó ágyát kell eladatnom, meg kell adja a pénzemet. Ahol csak meglát ez az azez-pónem<sup>2)</sup> szemtelenül a szemembe vigyorog. Hát csak várjon!

<sup>1)</sup> „Baruch-ha-báa“: áldott legyen, aki jött. Ezzel a köszöntéssel fogadja a zsidó házigazda a vendéget. A vendég válasza: „Baruch nimcah“: áldott legyen akit itt leltem.

<sup>2)</sup> „Azut-panim“ = szemtelen.

is legyen leg  
 Ebben a tek  
 nek a Nag  
 kevesebb tec  
 galom megny  
 Nagyvá  
 kisebb jelen  
 államvasut  
 nagy nyilván

## Revizió

(Kolozs  
 sitójától.) A  
 kába lépett l  
 desének meg  
 belügyminisz  
 tás, amelynek  
 előforduló ha

Az új  
 a-rekiválási  
 a vegyes biz  
 Más hatósági

Lakást  
 módon lehet  
 toan lakásfél  
 akik lakásré  
 rekiválásoka  
 járulásával k  
 biztosítani a

A rekiv  
 kimutatásba

Városo  
 előjáráságot  
 megbízottai

kiküldötteti i  
 zésében. Az  
 jegyzőkönyve

lakásról és  
 veti alá. Az  
 alatt átadandó  
 Kolozsv  
 fektusból, a  
 ből, a katona  
 a pénzügyiga  
 ből fog állan

A közö  
 nálatos, hogy  
 nak neki, eg  
 ha az állam  
 jó példát a  
 lakásproblém

## Ervény

(Kassa  
 jától.) A kas  
 rabbiavlaszo  
 nyomó több  
 adta le szav  
 ménye nyilván

állott be, a  
 Központi Ir  
 nitette nem  
 tézkedéseke  
 tással kapes

A köz  
 van. Az ell  
 röviddel ap  
 a főrabbi á  
 zésével aka

volt hajland  
 alapszabályo  
 lasztás elők  
 erre odared

főrabbinus  
 állást kapjo  
 dekében ez  
 jesíteni, es  
 tesi állás a

tott főrabbi  
 ládja nem  
 magát és a  
 tánta. A hit  
 tával, min  
 hivatkozva

vénytelenít  
 körül tett  
 Jangreis S  
 vitás ügyb

A hi  
 kult ki, ho  
 központ ill  
 el, mert ez  
 szaverekl

is legyen legalább minimális tranzitforgalom. Ebben a tekintetben nagyobb kilátásai lehetnek a Nagykaroly—Börvely-vonalnak, ahol kevesebb technikai akadály áll a tranzitforgalom megnyitásának útjában.

Nagyváradon szöbakerültek még más, kisebb jelentőségű kérdések, de ezek a két államvasut belügyeire vonatkoznak s így a nagy nyilvánoságot nem érintik.

### Revizió alá veszik az eddigi lakásrekvirálásokat

(Kolozsvár, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kolozsvárt már napokkal ezelőtt munkába lépett lakásrekviráló bizottság eddigi működésének megsemmisítését foglalja magában az a belügyminisztériumból érkezett végrehajtási utasítás, amelynek célja a lakásrekvirálásokról netalán előforduló hatásköri túllépések megakadályozása.

Az új végrehajtási utasítás kimondja, hogy a rekvirálási törvény 17. § b) pontja alapján a vegyes bizottságot azonnal meg kell alakítani. Más hatósági testületnek a rekviráláshoz joga nincsen.

Lakást csak a törvény által meghatározott módon lehet elvenni azoktól, akiknek kimutathatóan lakástelestülük van, ugyancsak azoktól is, akik lakásrészek bérbeadásával foglalkoznak. A rekvirálásokat lehetőleg a lakástulajdonos hozzájárulásával kell eszközölni és megfelelő bért kell biztosítani a beköltöző egyén részéről.

A rekviráló bizottság határozatait rendszeres kimutatásba kell foglalni.

Városokban a rendőrséget, községekben az előjáróságot illeti a rekvirálás joga. A rendőrség megbízottai mellett a bérlők és háztulajdonosok kiküldöttei is részt vesznek a rekvirálás ellenőrzésében. Az ellenőrző bizottság vázlatrajzot és jegyzőkönyvet állít össze a rekvirálásra kiszemelt lakásról és azokat a vegyes bizottság döntésének veti alá. Az érvényesen rekvirált lakások két nap alatt átadandók.

Kolozsvárt a vegyes bizottság Muresan prefektusból, a hadkiegészítő parancsnokság vezetőjéből, a katonai rekviráló bizottság parancsnokából, a pénzügyigazgatóból és egy megyei főtisztviselőből fog állani.

A közönség szempontjából mindenképpen sajnálatos, hogy a rekvirálást bármilyen formát is adnak neki, egyáltalában alkalmazzák. Jobb volna, ha az állam nagyszabású építkezésekkel mutatna jó példát a rekvirálásokkal meg nem szüntethető lakásprobléma megoldására.

### Érvénytelenítették a kassai főrabbi-választást

(Kassa, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kassai orthodox hitközség vasárnap tartotta rabbiválasztó közgyűlését, amelyen a hívők túlnyomó többsége Brach Saul nagykarolyi főrabbi adta le szavazatát. Alig került a választás eredménye nyilvánosságra, már is meglepő fordulat állott be, amennyiben a Pozsonyban székelő Orth. Központi Iroda leiratában feltételeken érvénytelenítette nemcsak a választást, hanem mindazon intézkedéseket, melyeket a hitközség a rabbiválasztással kapcsolatosan megtett.

A központ intézkedésének érdekes háttere van. Az elhalt főrabbi fia, Jungreis Sámuel már röviddel apja elhalálása után bejelentette igényét a főrabbi állásra, melyet lehetőleg választás mellőzésével akart elérni. A hitközség vezetősége nem volt hajlandó ezt a kívánságot méltányolni és az alapszabályokhoz ragaszkodva megtette a rabbiválasztás előkészületi intézkedéseit. Jungreis Sámuel erre odaredukálta követelését, hogy a választandó főrabbinus mellett egyezség útján rabbihelyettesi állást kapjon. A hitközség vezetősége a béke érdekében ezt a kérést hajlandónak mutatkozott teljesíteni, csak azt kötötte ki, hogy a rabbihelyettesi állás akkor foglaltatható el, amikor a megválasztott főrabbi eltörlje állását. Jungreis Sámuel családja nem volt hajlandó e feltételeknek alávetni magát és a helyettesi állás azonnali betöltését kívánta. A hitközség szembehelyezkedett a család akaratával, minek folytán a pozsonyi központi iroda hivatkozva a szervezeti szabályzat 23. §-ra, érvénytelenítette ugy a választást, mint a választás körül tett intézkedéseket mindaddig, amíg a Jungreis Sámuel és a hitközség között felmerült vitás ügyben a választott bíróság nem hoz döntést.

A hitközség vezetőkörében az az ismeri el a központ illetékességét, az utasításokat nem fogadja el, mert ez a hitközség legbelsőbb ügye, melyet szuverénül intéz.

## Halállal büntetik a sztrájkot Németországban

Elutasították a munkásság ultimátumát. A szocialisták általános sztrájkra készülnek. Véres zavargások a Ruhr-vidéken Oroszország német forradalmát jósol

(Berlin, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kommunista munkásság, mint ismeretes, tegnap ultimátumot intézett Gessler hadügyminiszterhez, hogy vonja vissza a „Rote Fahne“ pártlap betiltását, mert különben az állami bankjegynyomdák munkásai sztrájkba lépnek.

Erre a követelésre a birodalmi kormány elhatározta, hogy

szigorú rendszabályokat fog életbe léptetni,

ha a Birodalmi Bank nyomdászai sztrájkba lépnek és beszüntetik a bankjegyek nyomását. A katonai főparancsnok ma falragaszokban közli, hogy a gáz-, villamos- és vízműveknél, kórházaknál, valamint a Birodalmi Bank nyomdájánál a sztrájk tilos, az ez ellen vétőket halállal büntetik. Emiatt a szociáldemokraták balszárnya követeli, hogy

a szocialisták lépjenek ki a kormányból.

A párt a közeli napokban ülést tart, amelyen dönteni fog erről a kérdéssel. A baloldali szocialisták magatartásának másik oka a kormány bajor politikája, amely szerintük nem eléggé erélyes és nem védi meg kellően a német közvéleményt.

Altalában véve a munkásság egész Németországban újra megmozdult, minek egyik fő oka az elképzelhetetlen drágaság. A vasúti szállítási tarifa felemelése következtében a drágaság még örültebben fokozódik. Az élelmiszerárak a dollár hirtelen áremelkedését is túlhaladják. Egy pár cipő ára tízmilliárd márka. Az élelmiszerek, különösen a zsír és vaj ára oly hallatlanul magas, hogy a leggazdagabbak sem tudják megfizetni. Ezért a kereskedők az árakat valamivel leszállították, de még így is alig vásárolnak.

Nem kedvezőbb a helyzet a birodalom más részeiben. A hamburgi kikötőmunkások sztrájkja még mindig tart, bár újabb zavargások nem fordultak elő. De már Frankfurtban újabb harcok voltak és tegnap délután

## Végetért a kolozsvári színház-affér

Az újságírószervezet megszüntette a bojkottot

(Kolozsvár, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Napokig foglalkoztatta a kolozsvári közvéleményt az a botrány, amely egy sérelmesnek vélt színikritika körül robbant ki és egészen az utcai verekedésig fajult. Indig Ottót, az „Ellenzék“ munkatársát a sérelmesnek vélt kritika következtében kétszer is inzultálták. Egyszer a színházban, előadás közben, a művészi önértékében érzékeny színész, Bércziné Dunai Rózsi, másodszor a színész férje, Bérczi Mihály színházi titkár, nyílt utcán támadta meg. Az újságírószervezet mindebben teljes joggal látta a művészi bírálat szabadságának súlyos megsértését és az inzultált újságíró ügyét teljes mértékben magáévá tette. Bérczi Mihály színházi titkár ellen azonnal elrendelte egész Erdély területén az újságíróbojkottot mindaddig, amíg a megsértett újságíró szabadságának teljes elégtételt nem szolgáltat. Az ügyet még súlyosabbá tette az, hogy Janovics direktor távol volt Kolozsvárról és önkülsé lehetetlennek látszott a békés elintézés. Az elrendelt bojkott a legutóbbi színházi bemutató alkalmával már előrevetette árnyékát: a kolozsvári lapok az egyébként nagysikerű előadásról teljesen szűkszavuan, alig néhány sorban emlékeztek meg. Janovics igazgató hazaérkezését azonban a mindkét fél részére kínos kulturbotrány teljes megelégedésre betegeztet nyert. A tegnapi nap folyamán ugyanis két levél érkezett az újságírószervezethez, egyiket Janovics direktor, a másikat Bérczi Mihály titkár írta. A két levél következtében az újságírószervezet azonnal intézkedett, hogy a következő közleménye az összes kolozsvári lapokban publikáltassék:

Az Újságírószervezet elnöksége értesítette valamennyi helyi csoportját, hogy bojkottot rendel el Bérczi Mihálynak, a kolozsvári Magyar Színház titkárnak színházi működése ellen, mert nevezett Indig Ottót, a szervezet érdemes tagját, újságírói kötelességének teljesítése miatt inzultálta. Közölte továbbá, hogy a bojkottot mindaddig fentartja, míg Bérczi Mihály a megsértett újságírói karnak ünnepélyes elégtételt nem szolgáltat.

A szervezet azonban a bojkott érvényesítését

Német-sziléziában a munkásság általános sztrájkot proklamált.

A megszállott területeken tegnap előfordult éhségzavargások ma megismétlődtek. Stinnes és Klöckner már tárgyalnak a munka megkezdéséről. Ha a tárgyalások nem járnának sikerrel, hétfőn menthetetlenül

megáll a munka a ruhrvidéki bányákban.

Düsseldortban komoly zavargások voltak. Négyezer munkanélküli lövöldözve és rombolva bejárta az utcákat. Essenben pedig a Krupp-művek munkásai hatalmukba akarták keríteni az igazgatósági épületet. A kivézenyelt rendőrség kénytelen volt fegyverét használni.

Három ember meghalt, huszan megsebesültek.

Riga, okt. 27. Kopp, az orosz külügyi népbizottság megbízottja látogatást tett a városban. Ez alkalomból az újságíróknak kijelentette, hogy Oroszország csak addig nem avatkozik bele a német kérdésbe, míg Európa többi államai is semlegesek. Természetes, hogy Oroszország inkább Németország felé hajlik. Oroszország nem akar háborút, de figyelmezteti az európai államokat, ha beleavatkoznak Németország belügyeibe, ezt

saját ügyeibe való beleavatkozásnak fogja tekinteni.

Kopp egyébként megcáfolta azokat a híreszteléseket, melyek szerint Oroszország csapatokat koncentrálna a lengyel határon.

Riga, okt. 27. Trockij a moszkvai munkásoknak tartott beszédében kifejtette, hogy sem Franciaország, sem Anglia nem képesek elegendő csapatokat küldeni a gyorsan terjedő német forradalom leküzdésére.

A nagy forradalom kitörése csak napok kérdése,

mondotta a hadügyi népbiztos, aki azzal fejezte be a beszédét, ha a külső hatalmak megkísérelnék, hogy beleavatkozzanak a német kommunista mozgalmának leverésére, Oroszország valószínűleg csapatokat küld Németországba.

sét telfüggesztette mindaddig, míg Janovics Jenő dr., a színház igazgatója külföldi utjáról hazatérve nyilatkozhat a maga álláspontjáról.

Az ügyben a szervezet vezetősége ma Janovics Jenő dr.-tól a következő levelet kapta:

Hazaérkezésem után az újságokból értesültem arról a sajnálatos incidensről, amely az újságírószervezet egyik tagja és a vezetésem alatt álló magyar színház titkára között történt.

Ámbár még nem kaptam meg ez ügyben az újságírószervezet hozzám intézett átiratát, mégis szükségesnek tartom leszögezni a magam álláspontját. Aggódom feltétlenül örököttem két évtizeden át s öröködni fogok a jövőben is azon, hogy a kolozsvári színházzal a sajtónak csakis művészi kérdések nézőszögéből legyen csúszka foglalkoznia.

A színház részéről mindent meg akarok tenni a jövőben is, hogy a harmóniát semmi se zavarja meg, a jelen esetben is a rendkívüli színházi törvényszék pártatlan ítélkezése alá bocsátom még ma annak a kérdésnek eldöntését, hogy a nyilvános botrány mennyiben sértette meg a színházi fejelemi törvényekben megszabott rendet, másrészt melléklem Bérczi Mihály titkár nyilatkozatát, amely — véleményem szerint — teljes elégtételt szolgáltat az újságírók szervezetének.

Kérem, méltóztassék saját kebelében is vizsgálat tárgyává tenni a kérdést s hiszem, hogy a két oldalról megnyilvánuló őszinte jóindulat a megzavart testvéri egyetértés ölelésében fog találkozni.

Készséges hívük  
Janovics Jenő dr.

Bérczi, Mihály titkárnak az Újságírószervezethez intézett levele a következőket tartalmazza:

Az újságok közleményeiből tiszteltem vettem tudomásul azt, hogy azon incidens következtében, amely köztem és az igen tisztelt szervezet egyik tagja között nyílt utcán történt, elégtételt méltóztatik tőlem várni. Előre kell hangsúlyozottan bocsátanom, hogy én ezt az elégtételt felszólítás nélkül is önként meg akartam adni, azonban nem tehettem addig, míg igazgatóm meg nem érkezett

s neki a dologról kötelességszerű jelentést nem tettem. Nem akarom menteni eljárásomat, amelynek minden következményét férfiasan viselni akarom. Ünnepeles komolysággal kijelentem, hogy mint nagyon egyszerű, szerény, de annál lelkesebb és szívet-vérét is áldozni kész napszámosa a magyar kulturának, tudom, hogy a színház és sajtó egy-másra van utalva s hogy az ilyen incidensek súlyos kárát vannak kulturánknak. Nem is tehetők fel, hogy tettemmel az Ujságírószervezet megbán-tani akartam volna. De ha a Szervezet mégis önmagát is sértve érezné e gyarló emberi indulat kitörése folytán, én azért szívem mélyéből fakadó és őszintén érzett sajnálkozást fejezem ki. Tettemért ezenkívül felelni fogok a színházi törvénysek előtt s lovagias elégtételt adok az illető ujságíróknak is.

Az Ujságírószervezet dr. Janovics Jenő és Bérczi Mihály leveleiben foglaltakat — az ennél az ügynél figyelmen kívül nem hagyható magasabb érdekekre való tekintettel — elégtételtől elfogadja és ezen az uton közli a nyilvánossággal és helyi csoportjaival, hogy a Bérczi Mihály színházi és titkári működésével szemben elrendelt bojkottot megszüntette.

Kolozsvár, 1923. október 27-én.

Az Ujságírószervezet elnöksége nevében  
dr. Paál Árpád elnök.

Janovics direktor levelét, valamint Bérczi titkár nyilatkozatát a lényegre rövidítve közöltük. A kellemetlen eset ezzel, remélhetően, egyszer és mindenkorra elintéztet nyert. A magunk részéről örömmel állapítjuk meg, hogy az ujságírószervezet teljes erővel lépett föl akkor, amikor egyik tagján keresztül az ujságírás szabadságát támadták meg, másrésztől megelégedéssel konstatáljuk, hogy Janovics direktor és Bérczi Mihály kifogástalanul lojális levele megadta a lehetőséget az ügy békés és hamaros elintézésére.

### Franciaország elfogadta az új jóvátételi konferencia tervét

Poincaré szerint a német passzív rezisztencia még nem ért véget. Amerika feltételei megnehezítik a reparációs kérdés komoly rendezését

(London, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új nemzetközi jóvátételi konferencia elé angol körök reményteljesen néznek. Egyelőre bevárják a szövetségesekhez küldött meghívókra érkező választ. A meghívókban sem hely, sem idő nem volt megjelölve. A válaszoktól függ, hogy egzekutív, vagy pedig a jóvátételi bizottsággal összefüggő konferenciát tartanak-e.

Ujabb jelentés szerint az összes válaszok már megérkeztek Dondonba. Japán és Olaszország szívesen veszik Amerika meghívását, Franciaország és Belgium azonban jól elsáncolták magukat azzal a kikötéssel, hogy a Németország fizetőképességének megállapítására kiküldendő bizottságot a jóvátételi bizottság nevezze ki s annak legyen teljesen alárendelve. Ez a kikötés

rendkívül megnehezíti a konferencia összehozását.

Még jobban megnehezíti ezt Amerikának az a kijelentése, hogy korlátlan felhatalmazásu kormányképviselő helyett csak megfigyelő joggal bíró szakértőkkel hajlandó magát képviselni. Barthou, Briand és Loucheur azon az állásponton vannak Poincaréval szemben, hogy ez esetben Franciaországnak okvetlenül Anglia kezére kell játszania, mert különben Poincaré könnyen kitéheti Franciaországot angol részről jövő és súlyos következményekkel járó gazdaságpolitikai megtorló intézkedéseknek.

Ezzel kapcsolatban a Havas-ügynökség diplomáciai igazgatója hivatalosan közölte, Barthou a jóvátételi bizottság keddi ülésén javasolni fogja, hogy a német kormány szerdai jegyzékét vegyék tárgyalás alá.

Barthou rá fog mutatni a németek rosszakaratára,

akik eddig mindent elkövettek, hogy pénzügyeik szanálását sabotálják, mindamellett hozzá fog járulni ahhoz, hogy Németország képviselőit informatív jeleggel a bizottság meghallgassa, Franciaország azonban nem tárgyal addig, míg a passzív rezisztenciát teljesen fel nem adják a németek.

### „Annuska bevérezte magát“ Egy brutális mostoha megölte kilenc éves mostoha-leányát

(Bécs, okt. 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Bécs melletti Währingben tegnap délelőtt az Edelhofgasse 3. szám alatti ház folyosójára komor arcú, ideges nő rohant ki és az összefutó szomszédok előtt kiabálni kezdte:

„Annuska bevérezte magát! Annuska véres!“

Az utca népe az időközben odaérkező rendőrök nyomában a lakásba tódult, ahol megdöbbentő helyzetben találtak rá Pum közművesmester Anna nevű kilencéves leánykára. A gyermek a földön guggolt, válláról az ing félrecsuszott. A padló vérfoltokkal és szétfröccsent agyvelőrésszel volt tele. A leányka hátán öt fejszeacsapás súlyos nyomai látszóttak és egy súlyos ütés koponyáját hasította ketté. A holttest közelében véres fejsze feküdt.

#### A kis barátó vallomása

A kíváncsiak csoportjában egy játékszekeret szorongató leányka, aki játszópajtása volt a meggyilkoltnak, elmondta a körülötte állóknak, hogy gyakran látta barátóját testén nagy verések csunya nyomait. Annuska mindig fenyegetőzött, hogy megszöki a kintások elől, amelyeket apja törvénytelen házastársától, Kaspar Erzsébettől, kellett elszednie.

Egy dr. Weissenbergerné nevű uriaszony reggel kilenc óra tájban bement a Pum közműves lakásába, ahol legnagyobb csodálkozására ágyban találta a kis Annát. Megkérdezte Kaspar Erzsébet házzetönöt, aki a mostohaanya szerepét vitte a házban, hogy miért nem ment a gyermek iskolába? A mostoha azt felelte, hogy a leányka nem akart iskolába indulni, hanem rosszulról panaszkodott és mindenáron az orvoshoz szeretett volna elmenni. A mostoha azonban nem merte orvos elé engedni a gyermeket, mert félt, hogy a leányka testén levő csuf véraláfutásokból az orvos észreveszi a brutális bánásmódot, amelyben a kis Annuska állandóan részesült.

#### Az utca itélni akar

A borzalmas haláleset híre hamar elterjedt az utcában. Nagy csoportok gyűltek a ház elé. Amiről azelőtt csak pletykálva suttogtak a szomszédok, az hangos kiáltásokkal, szitkok záporában hullt Kaspar Erzsébet fejére:

— Darabonként kell szétépni, ő ütötte agyon a gyermeket, hiszen már régen mondta, mennyire utálja a leánykát!

A hatósági emberek védelmének köszönhetően csak a mostoha, hogy a helyszínen agyon nem verték.

Kaspar Erzsébetet az első órákban összegyűlt gyanúk alapján letartóztatták és a vizsgálóbíró elé vezették, ahol állhatatosan tagadta tettét és azt állította, hogy a leányka öngyilkos lett.

### Nagy occasio!

Harisnyák, keztük,  
kötött kabátok eredeti gyári áron  
árusíttatnak a

## SPORT

kötött-szövött áruházban, Cluj  
Cal. Reg. Ferdinand 16.  
Állami hivatalnok-  
oknak külön  
engedmény

Leszállított árak

Rothmann Márton Szabókelekek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidékimegrendeléseket postán eszközzé



# TUNGSTROLÓGIA

A legjobb villanykörte!  
Mindenütt kapható!

Legolcsóbban  
fest, tisztít az

**UNIO**  
gőzmosógyár  
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1383

### Központi Télkert Bar

Minden este

**Borszéki--Constant**

szenzációs tánc és énekszám

és még 20 elsőrendű tag  
fellepte

Kezdetre 10 órakor. Belépődíj jegyadóval együtt 20 lej, fenntartott hely 30 lej

### Moravetz Karácsonyi Albuma

az ideai karácsony szenzációja! Nyolcvan oldalon harmincegy válogatott művet tartalmaz. — Egyenként véve 790 lej értéket képvisel. —

Mindenütt  
kapható !!

Róka, kelme, Szörmfestés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

## KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

### Volt hadifoglyok!

Megjelent a legszebb orosz dal, mely lépten-nyomon kísért benneteket nagy Oroszországban. Címe:

## Bajkál (Szibériai emlék)

Vegyétek és terjesszék!  
Moravetz kiadás, mindenütt kapható!

Fűszer és gyarmatárak  
legelőnyösebben

**Bermann W.**

nagykereskedőnél Cluj,

Piața M. Viteazul 39.

Telefon 76. 1493

## Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a  
Kereskedelmi Hitelintézet  
Kolozsvár, Főtér 20. Telefon 40 és 229

Az Uj Kelet az e napilapja Felelős szerkesztő Az Uj Kelet cíkke jelölésével Előfizetési árak: félévre 320 (romániában és k Rador Publ hirdetési ir

Tan Anghelescu m A tanárok és küldöttsége jel ügyi miniszter tott át, kérve Anghelescu ige január elsejétő

Sajtó grádi látogatá legnagyobb belg keltő vezércikké amiért az nem rálynő részvétel ségen. A lap az a világháboru id metország részén és diplomáciai t esászárnak. A örömnépének királynő részvét goszláviában, h cáfolta a görög híreket.

Uj üg karestből írják: hogy Székelyud ujj ügyvédi kam rák hatásköre az fog kiterjedni.

Szab elleni merényl böi jelentik: A ügyesség fele ügyében, akike merénylet bü volt. A két fa bocsátották. N tanács Garnea rista-összeeskü tőztattak le marad.

Száz Nagyváradon. váradai pénzüg fokon az adók összesen százöt az összegből ö A hátralévő sz millió esik a r kereskedőkre, üzőkre vetetté

Megs parancsnoksá „Monitorul Or tanács határo 15-étől kezdő katonai főpara levőleg köziga legfőbb katon ezután mego parancsnokság pedig az ill rendeltségeik nok az eddigi nok hadsereg Beszarabia lak megkönnyebb katonai paran tábornoknak h hirdetté ten fűződtek az ö többek között embertelen bá

Háza népszerű futba esküvőjét Rose Ferdinand 13. értesíti esküvő A Haggibbor e tagjait és játé számosabban je

## HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— **Tanárok és tanítók küldöttsége** Angheliescu miniszternél. Bukarestből jelentik: A tanárok és tanítóknak száznegyvennégy tagú küldöttsége jelent meg tegnap a közoktatásiügyi miniszternél, akinek memorandumot nyújtott át, kérve a legsürgősebb fizetésjavítást. Angheliescu ígéretet tett, hogy a fizetéseket január elséjétől kezdve fel fogják emelni.

— **Sajtótámadás a görög királynő belgrádi látogatása miatt.** Belgrádból jelentik: A legnagyobb belgrádi napilap, a „Politica“ feltűnést keltő vezércikkben támadja a jugoszláv kormányt, amiért az nem akadályozta meg Zsófia görög királynő részvételét a trónörökös keresztelési ünnepségén. A lap azzal vádolja a görög királynőt, hogy a világháború idején kémszolgálatot teljesített Németország részére. Az antantállamok számos katonai és diplomáciai titkát is elárulta bátyjának, Vilmos császárnak. A „Politica“ szerint a jugoszláv nép örömmünnepeinek szépségét nagyon lerontotta Zsófia királynő részvétele, amelyre senkinek számított Jugoszláviában, hiszen a kormány a sajtóiroda útján cáfolta a görög királynő meghívására vonatkozó híreket.

— **Uj ügyvédi kamarák Erdélyben.** Bukarestből írják: Az igazságügyminiszter elrendelte, hogy Székelyvárhelyen, Déván, Zilahon és Désen új ügyvédi kamarákat állítsanak fel. Az új kamarák hatásköre az illető törvényszékek területére fog kiterjedni.

— **Szabadlábba helyezték a Rosenthal elleni merénylet értelemi szerzőjét.** Bukarestből jelentik: A vádtanács tegnap elutasított az ügyszség felelőszését Spataru és Lungulescu ügyében, akiket tudvalevőleg a Rosenthal-féle merénylet bűnrészessége miatt letartóztattak volt. A két fascista vezért tegnap szabadon is bocsátották. Nem adott helyet azonban a vádtanács Garneata felelőszésének, akit a terrorista-összeesküvésben való részvétel miatt tartóztattak le és így továbbra is fogságban marad.

— **Százötvenmillió lej adót róttak ki Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradai pénzügyigazgatóság ma készült az első fokon az adókvetés munkájával. A bizottság összesen százötvenmillió lej adót vetett ki. Ebből az összegből ötvenmillió ház- és ingatlanadó. A hátralévő százmillió lejt — amelyből huszmillió esik a részvénytársaságokra — bankokra, kereskedőkre, iparosokra és szabad foglalkozást fizőkre vetették ki.

— **Megszüntetik a beszarábiai katonai parancsnokságot.** Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial“ mai száma közli a minisztertanács határozatát, amely szerint november 15-étől kezdődőleg megszüntetik a beszarábiai katonai főparancsnokságot, amely eddig tudvalevőleg közigazgatási jogokat is gyakorolt. A legtöbb katonai hatóság Beszarábia területén ezután megszűnik a III. és IV. hadtestek parancsnokságai között, a polgári közigazgatást pedig az illetékes minisztériumok illetve ki- rendeltségeik fogják vezetni. Popovici tábornok az eddigi beszarábiai katonai főparancsnok hadseregfelügyelő lett Jasi székhellyel. Beszarábia lakossága nemzeti különbség nélkül megkönnyebbült fellélegzéssel vette tudomásul a katonai parancsnokság megszüntetését. Popovici tábornoknak ugyanis sikerült rövid idő alatt hirhetté tenni a rendszerét. Az ő nevéhez fűződtek az összes beszarábiai kegyetlenkedések, többek között az ukrainai menekültekkel való embertelen bánásmód is.

— **Házasság.** Reményi Tibor, a Haggibbor népszerű futballjátékosa ma délután 3 órakor tartja esküvőjét Rosenberg Szerénkével, a Str. Regele Ferdinand 13. sz. házban. A fiatal pár ezután értesíti esküvőjéről összes ismerőseit és jóbarátait. A Haggibbor egyesület pedig ezután hívja föl tagjait és játékosait, hogy az esküvőn mennél számosabban jelenjenek meg.

## A király rosszalja a kormány egyenetlenségét

„A fascista-antiszemita mozgalmak között nem szabad a kormányt gyöngíteni“. Zazaros híresztelések a kormány átszervezéséről. Banu lemond?

(Bukarest, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány átalakulásának hónapok óta vajdud ügye még mindig nem nyert befejezést. Bizonyos az, hogy Bratianu Jonelnek komoly szándéka a kormány átszervezése, ezt a szándékát közvetlenül az elmúlt parlamenti ülészak befejezése előtt be is jelentette. A miniszterelnöknek azonban számolnia kell párt-híveinek személyi ambícióival. Mindannyiuknak éhségét viszont a miniszterelnök egyébként kiváló diplomatikus képessége sem tudja kielégíteni.

### Ellenzéki sajtókombinációk

Az átszervezési pártzavarokat az ellenzéki sajtó különböző kombinációk terjesztésére használja fel. A „Dimineata“ úgy véli, hogy a kormány átszervezése azért késik, mert Nistor, Iuculetz és Mosoiu miniszterek nem hajlandók tárcanélküli miniszterekké válni, inkább ott hagyják a kormányt. Viszont a három miniszternek számos párt-híve van, akikkel a miniszterelnöknek számolnia kell. A parlament üléseinek eddig történet erőszakos elnapolása azzal a céllal történt, hogy addig sikerülni fog a nehézségeket eloszlatni.

Az „Adeverul“ szerint pedig a liberális pártban nagy az aggodalom Constantinescu királyi audienciája miatt és azzal gyanúsítják a földművelésügyi minisztert, hogy nehézségeket akar a pártnak támasztani és így akarja a

— **A belgrádi „Tribuna“ románellenes cikkeinek utóhangjai.** Jelentette az Uj Kelet, hogy a jugoszláv trónörökös keresztelésének napján kínos feltűnést keltek a román vendégek körében a „Tribuna“ című lap románellenes cikkei. A bukaresti sajtó különösen azért botránkozott meg, mert úgy tudták, hogy a „Tribuna“ Pasic hivatatos lapja. A bukaresti jugoszláv követség most kommunikált tett közzé a fővárosi sajtóban, amelyben megállapítja, hogy a „Tribuna“ című belgrádi lap nem hivatalos lapja Pasic miniszterelnöknek. Pasic organuma a „Slavu Prava“.

— **Halálozás.** Özv. Rosenberger Salamonné, régebben kisbácsi lakos, Marosvásárhelyen 88 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Hült temetői Clujra szállítják s itt fogják az ort. izr. temetőben elhantolni. Az elhunytban Simon Izso a Franko Romana biztosító társaság marosvásárhelyi fiókjának főnöke anyósát gyászolja.

— **A belgiumi román kölcsön ügye.** Bukarestből írják: A Belgiumban elhelyezett román állami kölcsönök rendezése céljából folytatott tárgyalások eredményre vezettek. Bratianu V. pénzügyminiszter ma aláírta az egyezményt, mely szerint a kölcsön visszafizetési határidejét az eredeti kibocsátási feltételek fentartásával meghosszabbították.

— **Zsidó alpolgármestere van Munkácsnak.** Munkácsról jelentik: A megválasztott városi bizottság október 25-én tette le Toupalik zsupán jelenlétében a fogadalmat az ünnepélyesen feldíszített városi tanácssteremben. Ez alkalommal ejtették meg a két alpolgármester és az ötös végrehajtóbizottság megválasztását is. Az egyik alpolgármester a zsidó párt jelöltje lett: dr. Spiegel Sándor. Az ötös bizottság zsidó tagja dr. Salamon Kálmán lett.

— **Nagyváradon az illetékes miatt háromszázharminc lejtbe kerül a legolcsóbb szállodai szoba.** Nagyváradról jelentik: E hó huszonötödikén lépett életbe az új városi illeték-szabályrendelet. A város pénzügyi tanácsosa lehetetlen módon értelmezi az új szabályrendelet intézkedéseit. A napot ugyanis éjjel egy órától számítja és így az az utas, aki éjszaka 11 órakor érkezik Aradról és öt órakor indul tovább Kolozsvár felé, két napi illetéket tartozik fizetni. A legolcsóbb szállodai szoba Nagyváradon száz lej, a napi illetékes szintén száz lej, az állami adó pedig az egész összeg tíz százaléka. A szállodai szoba így tulajdonképpen háromszázharminc lejtbe kerül.

— **Gyerekkocsik a kocsitra!** Nagyváradról jelentik: Szokatlanul érdekes rendeletet adott ki ma a nagyváradai rendőrprefektura. Az új rendelet szerint ezenül a gyermekkocsikat csak a kocsit közepén szabad tolni. A gyalogjárón szigorúan tilos a gyermekkocsik közlekedése. Az, hogy a kocsit utakon örült iramban keresztezik egymást autók, villamosok és vágatók kocsik, úgy látszik kevésbé érdekli a rendőrséget.

kormányt megbuktatni. Az „Adeverul“ azt hiszi, Constantinescu e manőverét a király hozzájárulásával végzi, hogy a kormány helyébe koncentrációs kormány kerülhessen, amely más gazdasági politikát folytasson, mint Bratianu Vintila.

### A király rosszalja a Bratianu-Constantinescu-affért

Constantinescu királyi kihallgatását egyébként az „Aurora“ is megerősíti. Az „Aurora“ szerint Constantinescu kihallgatásakor a király ezeket mondotta:

— Most, midőn a fascista-antiszemita mozgalmak aláaknázzák az országot, el kellett volna kerülni a kormány gyöngítését. Magam is azt reméltem, hogy a belügyi tárcát ügyes és tapasztalt ember veszi át.

Politikai körökben élénk feltűnést keltett a „Lupta“ mai számának egyik cikke, amelyben arról ad hírt, hogy Banu szépművészetiügyi miniszter, aki az átszervezés esetén egyike azoknak, akik kiesnek a kormányból, rövidesen a pártból is ki fog lépni. A „Lupta“ szerint Banu napilapot akar indítani, amelyben rá akar világítani a liberális párt összes kulissza mögötti celszövéseire. Ujabb jelentés szerint Constantinescu földművelésügyi és Vaitoianu tábornok belügyminiszter elutaztak a fővárosból. Előbbi Szinájába utazott, utóbbi pedig Arad vidékére. A két miniszter hétfőn tér vissza a fővárosba.

— **Ujabb letartóztatások a Ciaikovszky-féle kémkedés ügyében.** Bukarestből jelentik A „Lupta“ értesülése szerint a Ciaikovszky-féle kémkedési perben újabb letartóztatás történt. Elfogták a beszarábai kémszervezet vezetőjét Alexe Iladenodnit és Egmond Villanlanst, Montebello grófját, aki azelőtt tiszt volt az osztrák hadseregben.

— **Cipészsztrájk fenyeget Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradai cipésmunkások és a munkaadók között igen súlyos bér-differenciák merültek fel. A differenciákat nem sikerült békés uton elintézni és így felő, hogy a napokban kirobban a sztrájk.

— **Tragikus halál a vonaton.** Nagyváradról jelentik: A Kolozsvárról Nagyvárad felé haladó gyorsvonat egyik másodosztályú fülkéjében Bodák Mária a XVII. helyőrségi kórház ápolónője hirtelen szívgörcsöt kapott és meghalt. A hirtelen halál a a fülke utasai között igen nagy megdöbbenést keltett.

— **Sorozatos erdőtűzek a regátban.** Bukarestből jelentik: Az Arges-megyei Letea-Noua községben tegnap nagy tűz ütött ki, amely ötven házat elpusztított. A nagy szélvihar következtében a tűz átterjedt a községi gabonaraktárakra is és a felhalmozott gabonát elhamvasztotta. A tűz oka vigyázatlanság. Ugyancsak Arges-megyében a comanai erdő is kigyulladt, azonban a 22. tüzérezred katonáinak sikerült lokalizálniok a veszélyes erdőtűzet. A Giurgiu melletti Balaniasa községben szintén nagy tűz tört ki, amely hatalmas károkat okozott. A tüzet a giurgiuai tüzoltóság segítségével sikerült eloltani. Baskioj és Ortakioj között nagy erdőtűz keletkezett, amely a szomszédos falvakat is fenyegeti. A tűz lokalizálására megtörténtek a szükséges intézkedések.

— **Meghalt hatnapos álom után.** Aradról jelenti tudósítónk: Ma temették el nagy részvét mellett Koncek Sándort, az aradvárosi gépzemek tisztviselőjét, aki egy héttel ezelőtt nagy adag altatószerrel mérgezte meg magát és önkivületi állapotban hat napig aludt. Csak egyszer tért magához néhány pillanatra és akkor e két szót mondta mellette virrasztó feleségének: „Bocsás meg!“ Ezután újra visszaesett az önkivületi álomba és meghalt. Az éjjeli szekrényén feltűnően nagymennyiségű veronált, luminált és brómot találtak, amelyek mind olyan kábítószerek, amilyeneket csak orvosi recept ellenében, halálfejes csomagolásban szabad kiszolgáltatni. Az aradi rendőrség nyomozást vezetett be annak megállapítására, hogy a halálközö az altatószerek kiadásáért melyik gyógyszerész terheli a felelősséget.

— **Orvosi hír.** Dr. Burger Erzsébet fogorvos, orthodont specialista, a berlini egyet. fogászati klinika volt orvosa rendelését Str. N. Jorga (v. Jókai-u.) 2. sz. alatt megkezdte. Rendel. d. e. 10—12-ig, d. n. 3—5-ig.

# KÖZGAZDASÁG

## Monstre tüntetés készül az uzsoratorvény kereskedelemellenes végrehajtása miatt

Többezer kereskedő felvonulása a parlament és szenátus elé

(Kolozsvár, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az uzsoratorvény és a városi adók életbeléptetése óta az ország kereskedelmét a megbénulás veszélye fenyegeti. A kisebb kihágások módfelett nagy összegekkel való megtorlása és a különböző végzások erélyes védekezésére szorították a kereskedővilágot. Eddig az a vélemény alakult ki mindenfelé, hogy csak a kapcsolt részek kereskedőit érinti a törvénynek tévesen értelmezett végrehajtása, de az utóbbi hónapok azt mutatták, hogy a regátban a törvényt éppen úgy kezelik, mint itt és a sérelmek tekintetében nincs különbség az anyaország és a kapcsolt részek között. A kereskedők tehát tekintet nélkül arra, hol élnek és tekintet nélkül arra, vajjon a nemzeti többséghez, vagy valamely kisebbséghez tartoznak, mint sorstársak együttes fellépésre készülnek.

November 26-án Bukarestben az ország minden részéből a fővárosba jövő többezer kereskedő fog megjelenni a képviselőház és a szenátus előtt. Zárt sorokban fognak felvonulni és a kormánytól nyomatékosan fogják kérni az ország közgazdasági életének fojamatossága érdekében a spekulatörvénynek más szellemben való alkalmazását.

A kolozsvári Sfatul propaganda-bizottsága pénteken este tanácskozott az erdélyi kereskedőknek a demonstrációban való részvétele ügyében.

Evidán János dr. bankigazgató a tanácskozás során kifejtette, hogy személyes tapasztalatai vannak a hatóságok végzálásáról, súlyos ítéletekről, amelyek mellett nem lehet szó nélkül elmenni, hiszen ezek az ítéletek az anyagi károsodáson felül a kereskedők becsületét is napról-napra tépázzák. Igaz ugyan, hogy gyakran a felsőbb hatóságok megértő viselkedést tanúsítanak a kereskedőkkel szemben, de minden apró ügygel még sem lehet a központok vezetőihez fordulni. Köszönetet mond Simionescu vezérigazgatónak, a kolozsvári pénzügyi reszort vezetőjének, aki minden eléje került sérelmet humánus szellemben intézett el.

Aldica János panaszkodik afelett, hogy a büntetéssel sújtott kereskedők nem fordulnak azonnal a Sfatulhoz. Felszólítja mindazon kereskedőket, akiket méltatlan büntetés ért, hogy ezt jelentsék be pontos adatokkal a Kereskedők Tanácsánál, amely az adatok összegyűjtése után erélyes lépéseket fog tenni illetékes helyen. Együttal felszólítja azokat a kereskedőket, akik részt óhajtanak venni a bukaresti monstre-küldöttségben, hogy ebbeli szándékukat november 10-ig jelentsék be. Erre szükség van, a jegykedvezmény miatt is. A résztvevők ugyanis hetvenöt százalékos menetdíj-kedvezményt élveznek a CFR. vonalain.

Somogyi Miksa főtitkár felolvassa a kereskedőkhöz küldendő körlevelet, amelyben csatlakozásra szólítja fel mindazokat, akiknek léteérdeke a törvénynek az igazság szellemében való gyakorlati végrehajtása, vagy magának a törvénynek módosítása.

Tuflí Richárd tanár, Románia volt prágai kereskedelmi attaséja nívó beszédben emelte ki a szabadkereskedelem fontosságát és az ország jóléte szempontjából való szükségességét. Kívánatosnak tartja, hogy nem csak a kereskedők, hanem az összes ipari szervezetek is csatlakozzanak ehhez a mozgalomhoz.

A gyűlésen elhatározták, hogy a Sfatul összes erdélyi és bánáti fiókjait felszólítják helyi kongresszusok megtartására. A kongresszusokat legkorábban tizennégy nappal a tüntető felvonulást megelőzően kell megtartani. A határozatokat precíz formában kell megalkotni és a bukaresti kongresszus elé vinni.

Az értekezlet végül elhatározta, hogy e hó 29-én este kilenc órakor újabb értekezletet tart a propaganda módjának megbeszélése céljából.

Az új kiviteli rendelkezések még nem érkeztek meg. Megirtuk, hogy a minisztertanács Sassu miniszter javaslatára a permiszrendszer a legtöbb kiviteli cikkre beszüntette. Több árucikkre vonatkozólag pedig az ország exportjának fellendülése érdekében a vámtételek csökkentését rendelte el. Ezek a rendelkezések azonban mindezekig nem érkeztek a vámhivatalokhoz, aminek az a súlyos következménye, hogy az eladók, akik biztak az új rezsim gyors végrehajtásában, olcsóbb kiviteli díjakat kalkuláltak áruikra. Sok cikknél ez olyan tetemes összeget jelent, amely körülbelül megüti a nyereség összegét. Az exportőrök elhatározták, hogy küldöttségileg keresik fel a minisztert és szorgalmazni fogják nála a minisztertanácsi határozat mielőbb való gyakorlati érvényesítését a vámhivataloknál.

Vasárnap nyit meg a jasi mezőgazdasági kiállítás. Bukarestből jelentik: E. hó 29-én, vasárnap nyitották meg ünnepélyes keretek között a jasi mezőgazdasági kiállítást Moldva, Bukovina és Besarabia összes prefektusainak jelenlétében. A kiállítás mintavásár jellegű. Egy pavillonban a külföldi gyárak mezőgazdasági gépeit mutatták be.

Az ipari felmentések ügye. A katonai hatóságok, mint ismeretes, kérdőíveket bocsátottak a vállalatok rendelkezésére. Az ivatek a vállalatnál nélkülözhetetlen minőségben alkalmazott munkások és tisztviselők felmentésére vonatkozó adatok üres rubrikáit tüntette fel. A Munkaadók Szövetsége kollektív uton kívánja a felmentések ügyét rendezni és azért felszólítja tagjait és az összes ipari vállalkozó-

kat, hogy az 1924 áprilistól 1925 áprilisáig terjedő évre vonatkozó felmentési ivatek november elsejéig fejtétlenül készítsék el és szolgáltatassák be azokat a Szövetség irodájába.

Az Osztrák-Magyar Bank likvidálása. Bukarestből jelentik: A Bécsben most folyó tárgyalások során megállapították, hogy az Osztrák-Magyar Banknak ingatlanokban, értékekben és nyersaranyban mintegy 150 millió aranykoronányi felosztásra váró vagyona van s remélik, hogy a felosztás munkálataival három hónap alatt elkészülnek. A román küldöttség bejelentette igényét két és egynegyedmilió aranykoronára, mely összeg öt az Osztrák-Magyar Bank tartalékaiból illeti meg, amely az értékét veszített osztrák és magyar hadikölcsön címlet-állományból s más kisebb tételekből adódik. A bizottság részletesen foglalkozott a bank nyugdíjartzóságainak felosztásával is és tárgyalásait november 15-én folytatja.

Budapesti tőzsdezárlat október 27-én. Magyar Hitel 618.000, Osztrák Hitel 114.000, Salgó 490.000, Rimamurányi 90.000, Ganz-Danubius 5.400.000, Kőszén 2250.000, Slavónia 68.000, Kereskedelmi Bank 1.025.000, Schlick 94.500, Cukor 2.875.000, Olasz Bank 38.000, Angol-Magyar 103.500, Leszámitoló 81.000, Csáky 44.000, Ofa 485.000, Pesti Hazai 3.460.000.

### A mai valutapiac

Az egész héten tartó lanyhulás a mai napon sem szűnt meg. A francia frank, amely 32-65-ről 33-30-ra emelkedett, közvetve a lej emelkedését is előidézte, úgy hogy most már nemcsak a pénzhány miatt dobták a nyugati valutákat, hanem a lej megszilárdulásában vetett bizalom miatt is. Az árak nagyjából azonosak voltak a tegnappal. Figyelemreméltó jelenségeként értékelték azt a tényt, hogy Zürich újra jegyzi a márkát, amely tegnap haton ma pedig nyolcon állott.

Bukarestben a tőzsde ünnep miatt zárva volt.

### Október 27-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8800—9000 külf. magyar koronát,  
13500—13800 belf. magyar koronát,  
0-10-10—0-10-20 font sterlinget,  
7-50—7-60 francia frankot,  
2-50—2-65 svájci frankot,  
0-47-40—0-47-60 dollárt,  
9-80—10-05 olasz lírát,  
33800—38000 osztrák koronát,  
16-10—16-20 cseh koronát,

### Valutapiac október 27-én:

A budapesti valutaközpont hivatalos árfolyamai: Lej 97—110, márka 3—5, francia frank, 1175—1241, lengyel márka 4—565, dinár 225—239, dollár 19.300—20.400, osztrák korona 2740—2960, lira 895—950, Napoleon 69000, font sterling 88000—92700, szokol 580—624.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 560<sup>3</sup>/<sub>4</sub>—560-75, London 2525—2525, Páris 33-32-5—33-32-5, Milano 2540—2540, Prága 1655—1655, Budapest 302-5—302-5, Belgrád 640—640, Bukarest 262-5—262-5, Varsó 150—150, Bécs 78-75—78-75 Berlin 650—650.

**OSRAM**  
**ÉGŐT**  
vesz és használ  
az egész világ

**OSRAM**  
NITRA

**OSRAM**  
felirást kell a villanykörteknél látnunk

## A Victo

(Kolozsvár sítójától.) Szomb kolozsvári bemut a várt sikerrel. A Reális küzdelem dett az UTE és enyhítő körülm Csontos hiányozta második helyezt meg van hozzá, rendelkezék — tartalékjának ke hiányának nem játékerejét. Elism nagy részében ör egy-kettő kivétel delkeznek mint s likum családottan tudás" mindössze jutott kifejezésre. védhette, azok az aki jobboldali par dezetsor a mög szintén gyengén csapat főerőssége, klasszis. Nagyszer szempontjából, az

Mindent egy szerű, a tartalékok nem mentség a sz meg fogják tanul Erdélybe nem leh nak alapos szükség lelkesedésre, mely Victoria csapatáról elismerés hangján az UTE nagy nevé döttek és ha a ját is voltak utalva, o is, hogy a játék ki

Állju

Ura

Dr. Fing

Cs

Le az alszer még

A csod

## SPORT

**A Victoria szenzációs győzelme az UTE felett****Megérdemeit vereséget szenvedett az újpesti együttes**

(Kolozsvar, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton délután zajlott le az UTE kolozsvári bemutatkozása, amely azonban nem járt a várt sikerrel. Az UTE kudarcát nem menti semmi. Reális küzdelemben megérdemelt vereséget szenvedett az UTE és vereségére még azt sem találjuk enyhítő körülménynek, hogy a két Fogl és Csontos hiányoztak a csapatból. A magyar bajnokság második helyezetteinek, — melynek minden kelleke még van hozzá, hogy hatalmas tartalékgárdával rendelkeznek — (saját pálya, tréner) okvetlen oly tartalékjának kell lennie, hogy három játékos hiányának nem szabad befolyásolnia a csapat játékerejét. Elismerjük, hogy a csapat a játékidő nagy részében óriási fölényben volt, hogy játékosai egy-kettő kivételével sokkal nagyobb tudással rendelkeznek mint szombati ellenfelük, mégis a publikum csalódottan távozott, mert ez a „nagyobb tudás“ mindössze egy-két tetszetős produkcióban jutott kifejezésre. Varga kapus a három gólt nem védhette, azok az előtte játszó balhátvéd hibái, aki jobboldali partnerét is lehetetlenné tette. A fedeztetor a mögöttejátszó tartalékhátvédek miatt szintén gyengén szerepelt. A csatásor, mely a csapat főerőssége, tényleg tud, minden egyes tagja klasszis. Nagyszerű dolgokat csinálnak az összjáték szempontjából, azonban nem sok hasznukat látni.

Mindent egybevéve a csapat tényleg nagyszerű, a tartalékok kivételével, ez azonban még nem mentség a szombati vereségre. Minden esetre meg fogják tanulni a budapesti csapatok, hogy Erdélybe nem lehet „tutira“ jönni. Itt az UTE-nak alapos szüksége lett volna a két Foglra és a lelkesedésre, mely szintén hiányzott a csapatból. A Victoria csapatáról csak a legnagyobb csodálat és elismerés hangján szólhatunk. Nem gyulladtak be az UTE nagy nevéből, végig lelkes odaadással küzdtek és ha a játékidő nagy részében védekezésre is voltak utalva, olyan öntudatosan végeztek azt is, hogy a játék kimenetele második vezető góljuk

után nem is lehetett kétséges. Minden egyes játékos tudása legjavát nyújtotta a durván játszó Leitner kivételével és minden erejét megfeszítve küzdött a nagyszerű győzelem kivívásáért. Külön megdicséreljük Molnárt, ki ötvennél több lövést védett. Övé a győzelem dicsőségének oroszlánrészre. A játék lefolyása a következő volt:

Három óra után lép pályára a budapesti csapat lelkes tapsvihartól kísérvé, majd nemsokára pályára lép a Victoria is. Fényképezés, virágcsokor, üdvözlések és az UTE támadásával kezdődik a mérkőzés. Alig néhány perce folyik még csak a játék, már is szembetűnő az UTE gyengéje. A 7-ik percben esik a Victoria első gólja. Cipcigán beadásából a tétovázó hátvédek között Istvánfi belövi az első gólt. Varga az előtte álló hátvédek közül nem láthatta a labdát. Az UTE mintha jobban belefelekedne a játékba, ez azonban csak addig tart, míg Jeszmas 20 méteres szabadrugásból a 11-ik percben kiegyenlít. Ezután, kezdetét veszi Jeszmas szóló-játéka, amely azonban eredménytelen. Igaz ugyan, hogy közben bemutatja az igazi csatárjátékot is. A féldő közben a Victoria felszabadul az ostromgyűrűből, kavarodás az UTE kapu előtt, a labda Matauchhoz kerül, ki lapos, de védhető gólt lö. A féldő végéig UTE támadások minden rendszer nélkül. (Féldő 2 : 1).

A második féldő annyiban különbözik az elsőtől, hogy Jeszmas felhagy az önzéssel, azonban a Victoria elszántan védekezik, közben, ha alkalma nyílik, teljes csatársorával támad is. Már-már a levegőben lóg a kiegyenlítés, mikor egy kapukirugással Matauch elhúzza a balhátvéd mellett és a kifutó Varga mellett a Victoria harmadik gólját lövi. Az újabb gólra heves UTE támadások. Molnár a lövések özönét védi. A Victoria lelkesen védekezik. A 40-ik percben újabb látogatás az UTE térélen, melyet a hátvédek csak faul árán tudnak a büntetőterületen belül megakadályozni. A tizenegyest Barabás lövi, de Varga mesésen véd,

a mezőnybe vissza került labdával pedig Jeszmas a felpályáról lefutva szép gólt lö. Az UTE minden erejét megfeszítve küzd most már a kiegyenlítésért, de a bíró sipja a mérkőzés végét jelzi. Nagy Ádám bíró mindkét részről több hibát elnézett.

**UTE—Haggibbor-KAC kombinált.** A ma eldöntésre kerülő UTE—KAC-Haggibbor kombinált mérkőzésre az UTE Rosenberg és Paulusz helyén Szemere illetve Markó játékosait fogja szerepeltetni.

**SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET****A Magyar Színház heti műsora**

Vasárnap d. u. 3 órakor: Othello.

Vasárnap este 8 órakor: A diadalmas asszony. Bérletszünetben.

Hétfő: Öngyásága két férje. Bérletszünetben.

Kedd: A diadalmas asszony. A. bérlet.

**MOZGÓK MŰSORA**

**Select-mozgó** (v. Egyetem-mozgó): Vasárnap, okt. hó 28-án: *A szfinx*. Nagy szerelmi dráma 5 felvonásban, Octave Feuillet nagyszerű regénye nyomán. Főszerepben Francesca Bertini és Elena Lunda. Az asszonyi lemondás és önmegtagadás megrendítő drámája.

Hétfő, okt. 29-én: *A kis ördög*.

**Uránia-mozgó:** Vasárnap, október 28-án: *Maciste revánsa*. Pompás kalanddráma 5 felvonásban. Főszerepben Maciste, Henriette Bonnard, Erminia Zago és Guido Clifford.

Hétfő, okt. 29-én: *Nyitott szemmel*.

**Apollo-mozgó:** Vasárnap, október 28-án: *Az indiánbosszu*. Szenzációs filmtörténet 5 felvonásban. Főszerepben Harry Liedke, Edith Heller és Otto Petersen. Hajmeresztő indiánkalandoktól hemzsegő élvezetes film.

Hétfő, okt. 29-én: *A Sing-Fu varieté bünténye*.

Előadások kezdete délután 3 órától.

**Álljunk meg egy szóra****Uránia Mozgó**

Az emberiség megváltó filmje!

**Nyitott szemmel**

Dr. Finger bécsi orvostanár monumentális filmje a nemibajokról.

**Csak felnőtteknek!  
Csak erős idegzetűeknek!**

Nők **18**, fiuk **16** éven felül.  
Le az álszemérem, le az ostoba titkolódzás álarcával!  
Mentsük meg az emberiség  
még meg nem fertőzött 30 százalékát!

**A csodafilm hétfőn, október 29-én  
indul az Urániában****A kis ördög****A kis ördög****A kis ördög****Select Mozgó**  
(v o l t E g y e t e m)Romantikus vigjáték 5 felvonásban.  
Pompás, fordultatos, jóízű!**Diomira Jacobini**

minden szépségversenyek királynője.

A „Fehér Liliomok“ intézete!

A papa-gróf förtje!

A táncosnő hódítása!

A legjobb vigjáték!

**Indul hétfőn, október 29-én  
a Select-Mozgóban**

## Benzinmotor 6-14 HP Precíziós esztergápad

és az  
aradi „Astra” motorgyár  
bármily gyártmánya állandóan  
raktáron gyári áron

★  
EMIL BLAGA, CLUJ

Feketeerdői üveg  
és mindennemű

porcellánárut  
legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat  
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 4.  
Engross! Endetail!



1484

## Kalapsomagoló Htupackpapir

fehér és színes, Lepagenál Cluj. Kérjen ajánlatot

Carol MIHÁLY Károly

gabona, termény és  
magkereskedő

Tárgu-Mureş — Marosvásárhely

Sürgőny cím: Mihály Károly  
Telefonszám 85 1522

Lusztig és Nussbächer

cukorkakülönlegességek állandó raktára  
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Legújabb divat u

## szobafestő- minták

Nürnbergi

korong-, mintázó-,  
marok-, vonalzó- és művész-  
ecsetek

nagy választékban érkeztek

**RADOS & CO.**

festéknagykereskedése

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 21.

Telefon 692

Raglánok,

öltönyök, gyermekruhák  
megérkeztek

**M. Neumann**

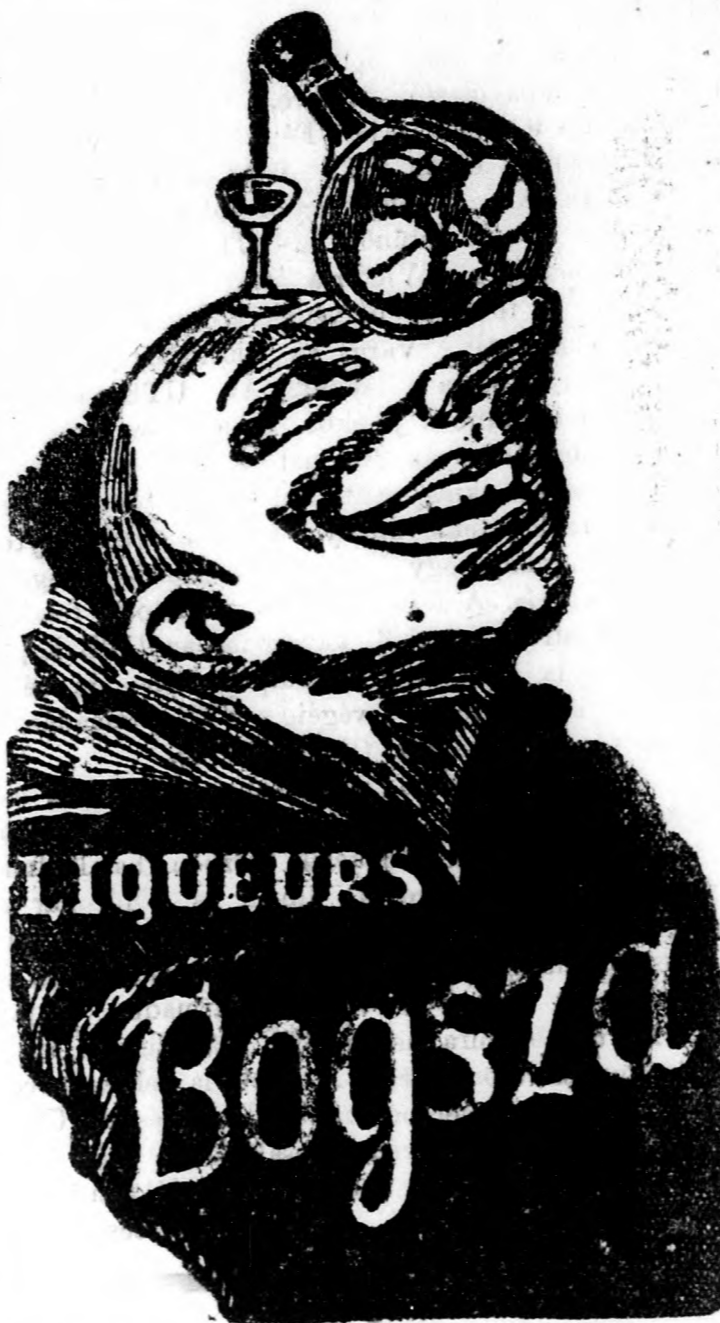
céghez Cluj,  
Piata Unirei 14.

Telefon 431.

★  
A legjobb és  
legdivatosabb  
cipő a közismert

## „Chaussures Echo“

védjeggyel ellátott cipő!



## Írógépek

és kellékek állandóan nagy választék-  
ban. Javításokat legolcsóbban vállalok.  
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér)  
40. sz. Telefon 493.

Finkler Antal

## Papírszacskok és tasakok

egyszerű és luxuskivitelben Lepage papírüzletben Cluj  
Kérjen árjegyzéket Kérjen mintákat

## Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada  
Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-  
suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt



Mégis csak legjobb  
a késnélküli borotváló  
por, amely az ország  
legrégebbi  
gyártmánya

## „RASOL IDEAL“

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a  
legerősebb) 1/4, 1/2 kg. szép kivitelű csomagolásban.  
5 kg. vétel franco-franco lei 130.—, kisebb meny-  
nyiségben lei 30.— kgkint. Óvakodjunk az ártal-  
mas utánzatoktól. Csak az „Ideal“ felirású valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

## Sándor Ágoston Utóda

cégnél békebeli női és férfi  
bőrkeztük újra kaphatók



Férfidivatkülönlegességek! Férfi fehérneműeket

mérték után vállaltunk

Külföldi likőr- és pezsgő-  
különlegességek kaphatók LUCULLUS-nál Oradea-Mare  
Bémer-tér. 1392

## Elsőrangú minőségénél fogva legkedveltebb TORDAI SÖR

Különlegességei

GLORIA DUPLA TÁPSÖR  
MALÁTA

mely orvosilag is ajánlatos, valamint a kiválóan izletes világos

KORONASÖR

Gyár:  
TURDA

Telefon 5.

Főraktár:

CLUJ

Telef. 394.

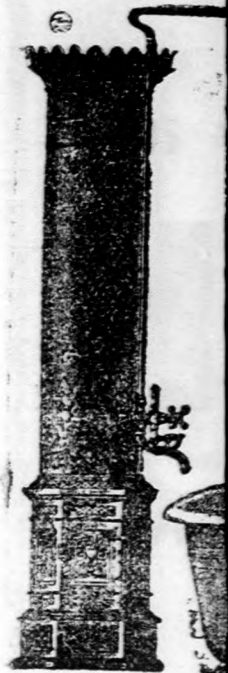
Manome

GO

KÖZK

Wald

(v. Miki



Uj

uj

Léb

Telefon 471

Prima

bácsk

ke

Kapható

HAVAS DE  
Timișoara

T. G

A nagyérdemű  
ség szíves tud  
hozatik, hogy f  
október hó  
az új orthodo

„Feh  
bárán

étterem  
és italmé  
megnyit

Cluj, Fellegvár

Elsőrendű ét  
Kitűnő bor

SCHREI

Az 192

szenzá

n

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal: **Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.** Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Tele fon 315

# GOWAG

KÖZKERESETI TÁRSASÁG  
**Goldstein,  
Wald és Glasner Cluj**

Str. Vladimirescu  
(v. Mikos Kelemen-utca) 27. szám alatt  
Telefon 519



Gőz-, gáz-,  
vizvezeték- és csatornázási berendezések  
valamint műszaki cikkek  
állandó nagy raktára.  
Complete fürdőszobaberendezések  
jutányosan kaphatók

## Ujcitrom

uj füge, mazsola,  
uj mandula, mogoró  
kapható

### Léb Fivérek Cluj

Telefon 471

Telefon 471

## Modern üvegesiszolda és lükörárugyár

**PÉCHY ÉS TÁRSA**  
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),  
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükröket és butor-  
tívegeket minden méretben és  
Ujrafoncsorozás  
mennyiségben! Kérjen árajánlatot



- 130 cm széles angol gyapjuszövetek . . . . Lei 125.—
- l-a kelengyevászon . . . . Lei 36.—
- 75 cm széles l-a tenniszflanell . . . . Lei 35.—
- 75 cm széles divatcsikos bluzflanellek . . . Lei 35.—

Velourok, kabát-, kosztüm- és ruhaszövetek, kabátplüszök, kabátbélések, selymek és flanellek óriási választékban. — A kitűnő „Éva“ vásznak egyedüli gyári lerakata.

## HELLER, WEISZ ÉS MOLNÁR

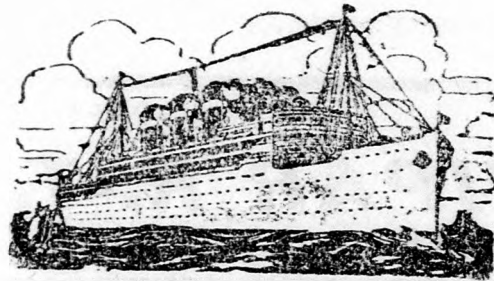
cégnél, Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand (v. Wesselényi M.-u.) 6. szám

**Prima**  
bácskai  
kender  
Kapható:  
HAVAS DEZSŐ  
Timișoara

**T. C.**  
A nagyérdemű közön-  
ség szíves tudomására  
hozzátik, hogy folyó évi  
október hó 30-án  
az új orthodox kóser  
„Fehér-  
bárány“  
étterem  
és italmérés  
megnyílik  
Cluj, Fellegvári-u. 10.  
Elsőrendű ételek!  
Kitűnő borok!  
**SCHREIBER**

# LLOYDUL \* REGAL \* OLANDEZ

S. A. R.



**Oradea-Mare**

EUROPA—BRASILIA  
EUROPA—ARGENTINIA  
EUROPA—URUGUAY

**Nagyvárad**

ELSŐOSZTÁLYU LUXUS  
ÉS GYORSGÖZŐSSEL. BEHA-  
JÓZÁS AMSTERDAMBAN

KÉPVISELET:

## CUNARD LINIE S. A. R.

Európa Amerika U. S. Európa Canada

További felvilágosításért egyszersmint

**földmivések Braziliába való díjmentes utazásért**

forduljanak bizalommal

**Lloydul Regal Olandez S. A. R. társasághoz**

Filiale Oradea-Mare, Rimanóczy-utca 5. szám

Az 1923—24. évi divat  
szenzációs szép anyagjai  
nagy választékban

★ Kabát-, alj- és  
ruhaszövetek,  
Monre, brocat,  
maroquen,  
georgette,  
orep de chime,  
selymek, velour,  
chiffon,  
ruhahársonyok  
minden színben

## GRÜNWALD ÉS STEINER

női divatkülönlegességek áruháza Kolozsvár  
Piata Unirii 12.

**APROHIRDETÉSEK**

Aprohirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lel. Legkisebb aprohirdetés díja — 10 szög — 20 lel. Jelligés hirdetésekre emminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Ügyvédjelöltet keresek irodamba, aki perfekt román és magyar. Dr. Borghida József ügyvéd Szatmár. 6442

Ajánlunk megvételre circa 500 darab különöző nagyságu ládát. Megtekinthető Pli Weisburg Jacob cég raktárában Di-ciosanmartin. 6441

Keresünk egy használt, de teljesen jókarban levő futó- vagy hajtókocsit. Ajánlatokat Tordai sirtak-tárhoz, Honvéd-u. 11. 6439

Zongorát vennék használt, de kitűnő karban, lehetőleg fekete, kereszt-huros elsőrendű gyártmányt. Ajánlatok armegjelöléssel a kiadóba kéretnek. 6443

Lehetőleg idősebb, németajku képzett izr. nevelőnőt keresek 3 gyermek részére. Fizetési igények megjelölésével ajánlatot kérek az Uj Kelet kiadóhivatalába „Nevelő-nő” jellegre. 6445

Házvezetőnőt keresünk kisebb ur ház vezetésére, ki önállóan főz. Egyéb házimunkára cseléd van. Jó bánásmód t és külön lakást kap. Az állás azonnal elfoglalható. Ajánlatot fizetési igénnyel és fényképpel a Tárnava kiadóhivatala Dicsőszentmárton továbbít. 6435

Helybeli üzemezetőségünk irodájába keresünk némi szakmabeli gyakorlattal rendelkező 19—22 éves egyént azonnali be-lépésre. Jó írás és kereskedelmi végzettség feltétel. Ajánlatok Zentaroskányi Gözfüvész RT-hoz Toplița-Románá 6436

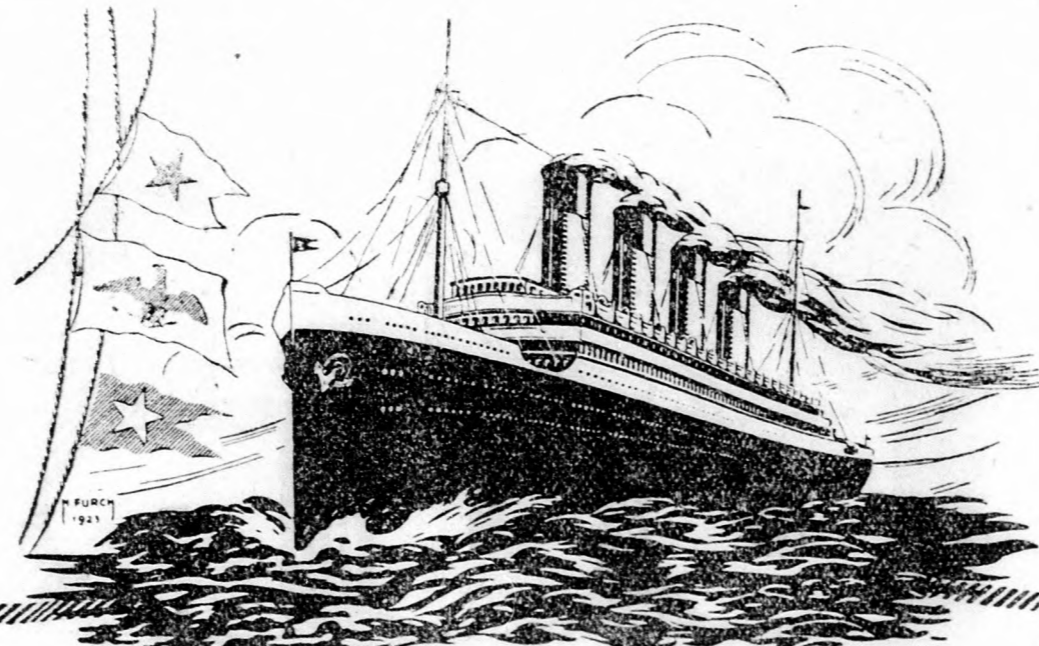
Kereskedelmi vállalat keres gépirókasasszonyt és magyar-német levelezésben jártas, kereskedelmit végzett segédmunkaerőt. Cím a kiadóban. 6433

Globus nyomda és papirkereskedés Szilágy-somlyón nov. 5-én kibővitve ismét megnyílik. 6429

Butor! Legolcsóbb be-vásárlási forrás. Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581

Eladó ház a belváros-ban. Lakás átvehető. Cím a kiadóban. 6424

Elsőrendű frissen vá-gott kóser liba és kacsalegolcsóbb napi árban ál-landóan kapható. Wesse-lényi-u. 10. sz. alatt. Zsir-beöntést elvállalunk. 6420



KÖZVETLEN ÚTVONALAK  
BUKAREST - TEMESVÁR - NAGYVÁRAD és HALMITÓL.

Hamburg - Amerika -  
Bréma - Kanada -  
Antwerpen - Argentína -  
Cherbourg - Brazília

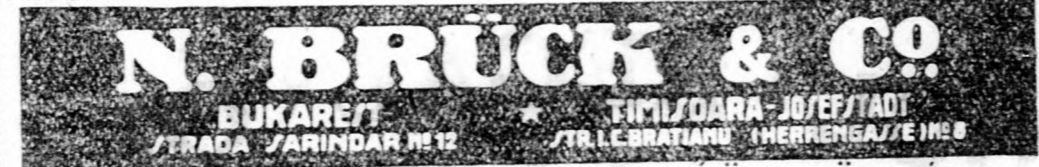
KERESZTÜL  
A VILÁG LEGHIRESEBB GÖZHAJÓIN



HETENKINT 3-SZORI HAJÓINDULÁSSAL  
AMERIKA-ÉS KANADÁBA

GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE  
2-4 VAGY 6 SZEMÉLYES, KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN.  
ELSŐRENDÜ NÉMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS.

PROSPECTUST ÉS HAJÓMENTRENDET INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD



ROMÁNIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE  
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTLEVÉL-ÉS VIZUMÜGYEKBEN.  
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

**GYAPJUIPAR R.-T.**

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

**IZRAEL & Co.**

szőrmeáruházában

Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2

Bundák . . . 16000  
Sportkabátok . 3000  
Boák . . . . . 475  
Gyermekkabátok 800  
leltől  
feljebb kaphatók

Nagy választék szőrmeáruházban!

**Ingyen!**



Ingyen nap a

**DICK**

áruházban  
Cluj, Str. Reg. Maria  
5.

A mai naptól kezdődő és november

**31-ig**

tartó nagy alkalmi vásárunkból

**1**

napi vásárlása a fizetett vásárlási blokk felmutatása után teljesen

**ingyen levásárolható,**

ha a vásár befejezése után kisorsolt és megnevezett

**ingyen napon**

szerezte be szükségletét.



Eladásra kerül, míg a készlet tart:

November 31-ig

25 <sup>50</sup>	10000 mtr. Karton v. Delén	25 <sup>50</sup>
32 <sup>50</sup>	10000 mtr. Angol ten-nis flanel	32 <sup>50</sup>
36 <sup>50</sup>	10000 mtr. Sárga vászon	36 <sup>50</sup>
49 <sup>50</sup>	10000 mtr. Migonia szö-vet duplaszéles	49 <sup>50</sup>
15 <sup>50</sup>	10000 pár női téliha-risnya	15 <sup>50</sup>
69	5000 darab Tricot ing	69

November 31-ig

Vásárlási blokkok megőrzendők!

ESZERKESZTŐSÉ  
HIVATAL ÉS

Cluj, Kolozsvár

L. Pop (Brassa

Zs. N. Sz.

A kéziratok ki-szerkesztőség-zen-dők. Kézira-adunk v

Cluj-Kolozsv

A magya

A vita, hónapok óta politikában, világítást ny magyar hivat nyilatkozott és a közvetve feltűnő és sz állami kölcso az események valóságga sz lanak még m éppen az, ho közönséges h nélkül banká lehetne lebor a középeuróp ban jelentős államok egy n sági fejlődése mindenkinek, hordja Közé legyen a jól

Egy d kölcsonre va belül hozzá segélyforrásai gazdasági ös következett Németország Magyarországa Európának, n a győzők is e józan kereske a hitelezőnek tétele, mert hatna hozzá Magyarország tozik a jórát ban nem tud talpra nem a antantnak tel jelentős külfő gazdasági vi e nyilvánvaló sikerült még napokra és amig a magy késedelem és momentumok

A nagy kevesebb biz ország mai milyen mérté ság, ha más Nem tudjuk, ki mindenütt következő r mai rezsim n sággal találja államainál a félnek, hogy konszolidáció mozgalom i veszélyt jelen ez az aggod jelentős tén nagyobb rész a hibás. A és nem ege teljesen és v zeljövöben se lesz képes. A és ultra-sovin jogossá teszi ellene való v csolódik bel kölcson ügyé adni mindado rez felöle, h ugyan a gazo